

TYKS

TURUN YLIOPISTOLLINEN
KESKUSSAIRAALA

Miten ja miksi tulisi laatu-
ja vaikuttavuustieto
yhdistää euroihin?

Heikki Lukkarinen, toimialuejohtaja

Mikä on laatua? Mitä vertaillaan?

Minkä laatua mitataan? Mitä vaikuttavuutta vertaillaan?

- Laatumääritelmät vaihtelevat
- Mitataanko yksilön vai väestön laatua ja vaikuttavuutta?
 - Yksilön vaikuttavuus: lonkkamurtuma -> leikkaus -> *liikuntakyky normalisoituu*
 - Yhteisön vaikuttavuus: säännölliset hammastarkastukset -> *vaikeat hammaskomplikaatiot vähenevät*
- Väestötason vaikuttavuutta voidaan vain harvoin mitata suoraan
 - Esim. miten mitata syrjäytymistä?

Miksi laatua ja vaikuttavuutta pitäisi mitata palveluiden järjestäjän näkökulmasta?

-Resurssien kohdentaminen yhdenvertaisesti ja kustannustehokkaasti

-Tarvitaan vaikuttavuustietoa

-Priorisointi

-Tarvitaan vaikuttavuustietoa

-Tuotannon ohjaus

-Tarvitaan laatutietoa

Miten kustannustieto mukaan arviointiin?

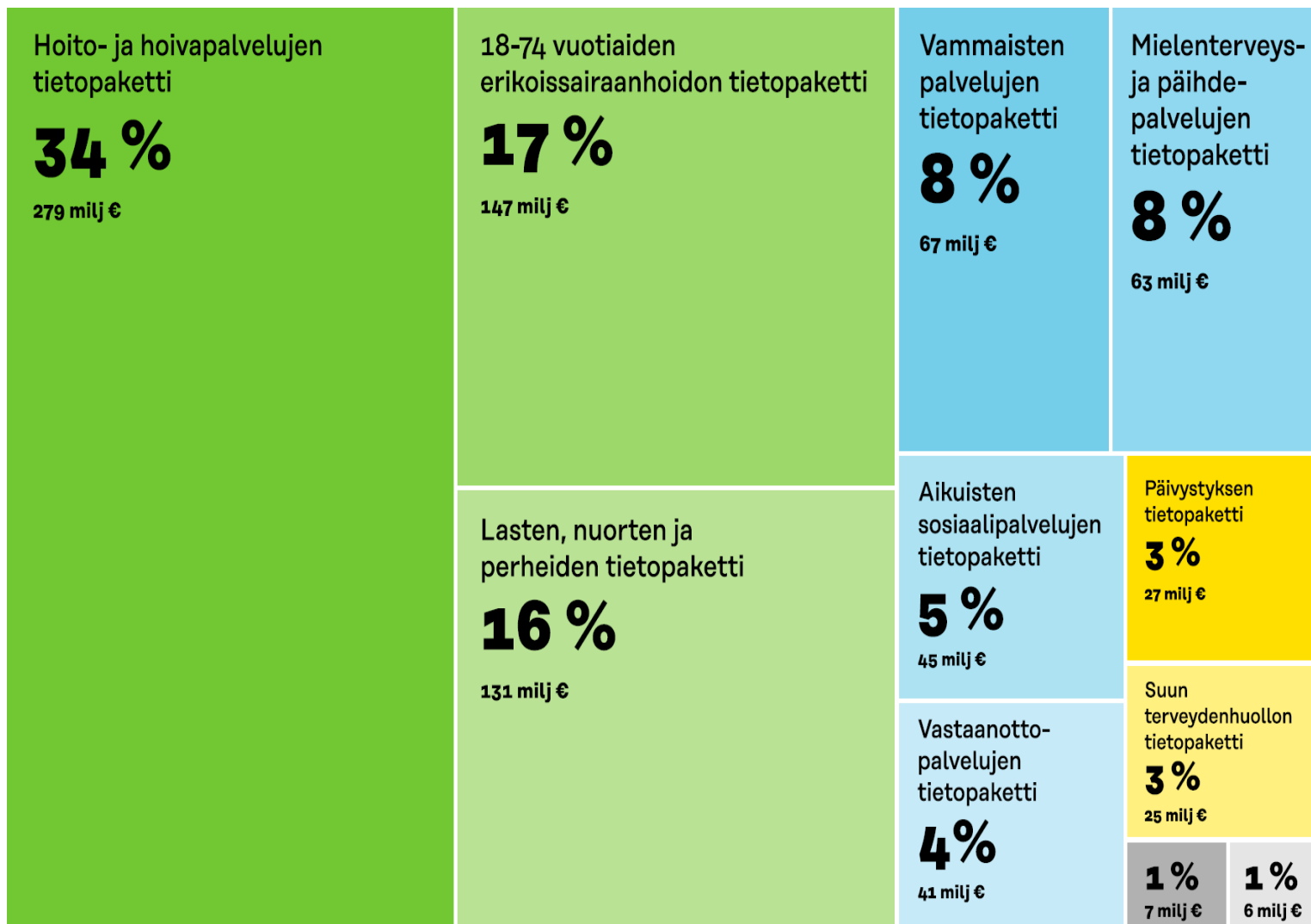
- Tavoiteasetanta eurojen vai vaikutusten mukaan?
=priorisoidaanko rahalla vai vaikuttavuudella?
- Toimivatko samat periaatteet niin julkisen kuin yksityisten toimijoiden ohjaukseen?

Mitä pitäisi mitata?

Kuva 1. Vaikuttavuusajattelun logiikkaketju

Kokonaisnäkemys taloudesta – esimerkkinä sote-tietopaketit

Varsinais-Suomen sote-kustannukset (838 milj. eur, 55% väestöstä) tietopaketeittain

Kuntoutuksen tietopaketti

Ensihoidon tietopaketti

Asiakastieto taloustiedon rinnalle – missä asiakkaat ja missä eurot?

Bruttokulut ja asiakasmäärät tietopaketeittain
Etelä-Karjalassa – sis. Eksoten toiminnan
lisäksi Kelan korvaamat lääkkeet ja matkat.

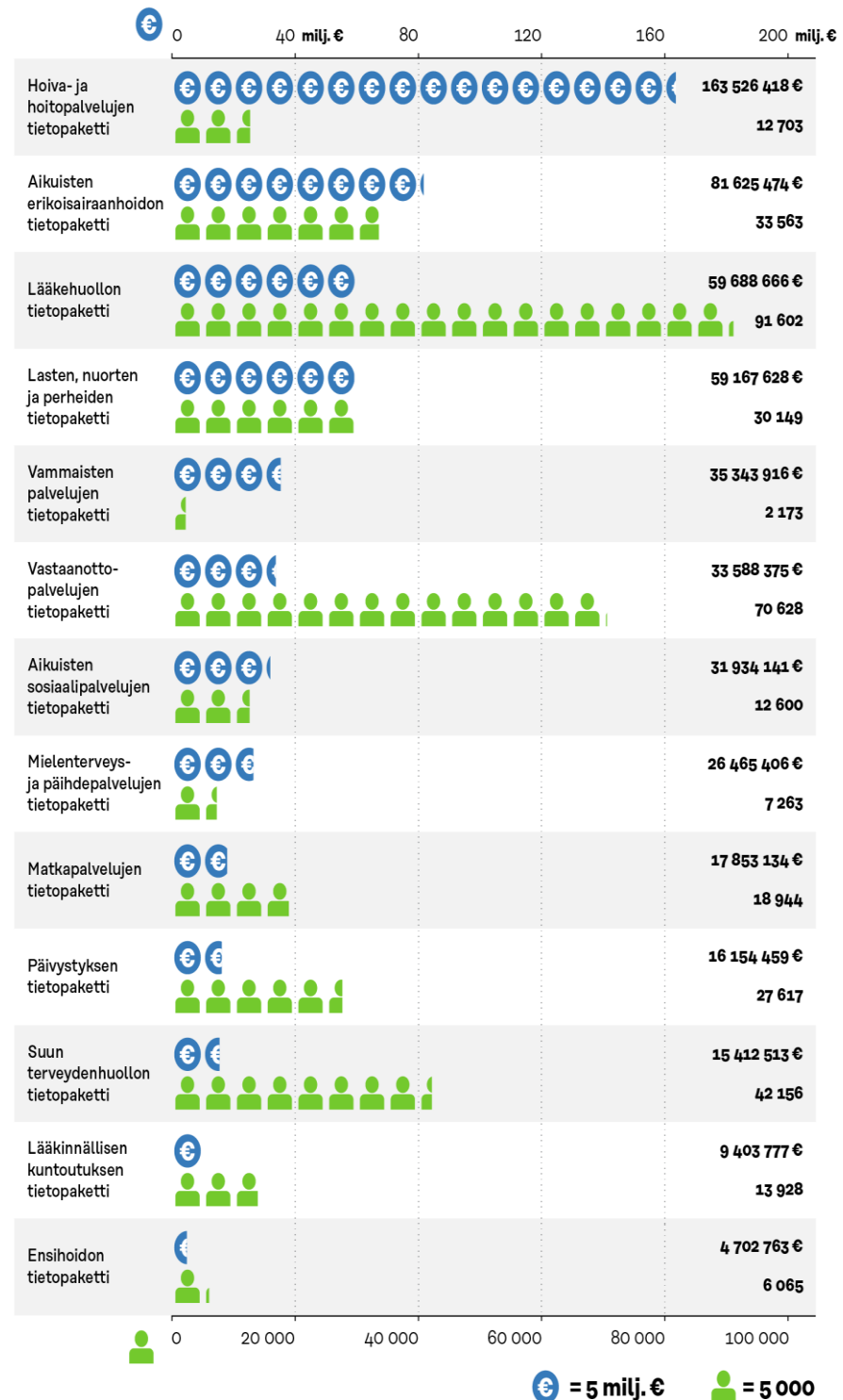
Asiakkaat

124 805

Kustannukset

544 866 671 €

Vertaamalla viisaammaksi, Sitra 2018

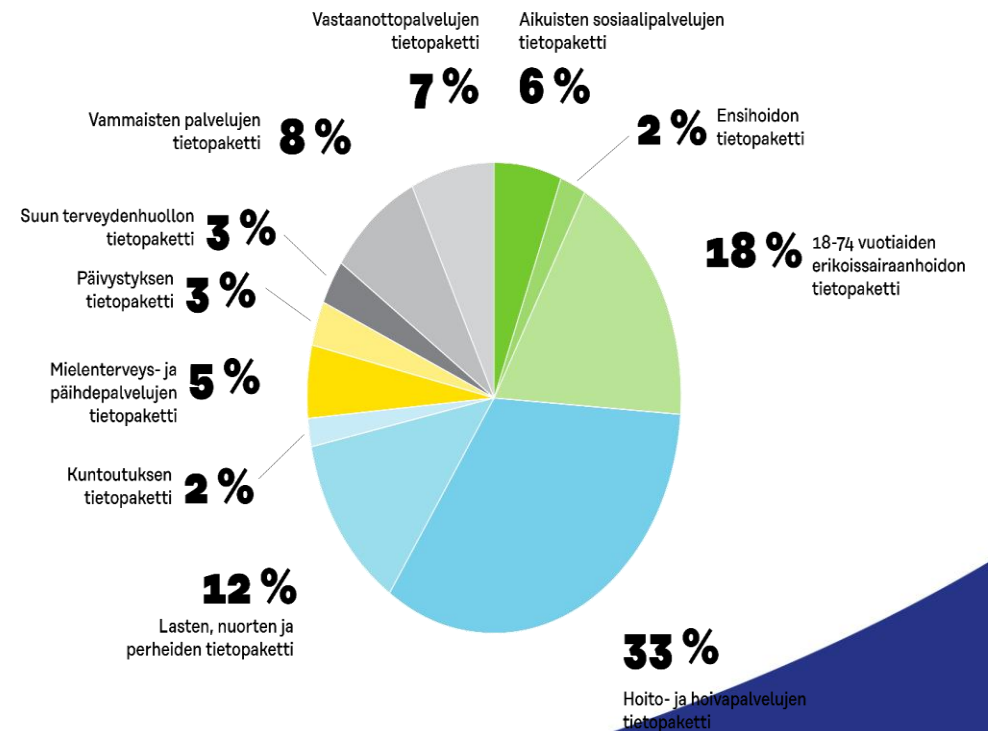
Tarvitaan luotettavaa vertailutietoa alueiden välille – vertaiskehittäminen

Sote-kustannukset (brutto) v. 2016 tietopaketeittain

Varsinais-Suomi
yht. 842 109 300 €, 3552 €/asukas

Etelä-Karjala
yht. 498 073 496 €, 3816 €/asukas

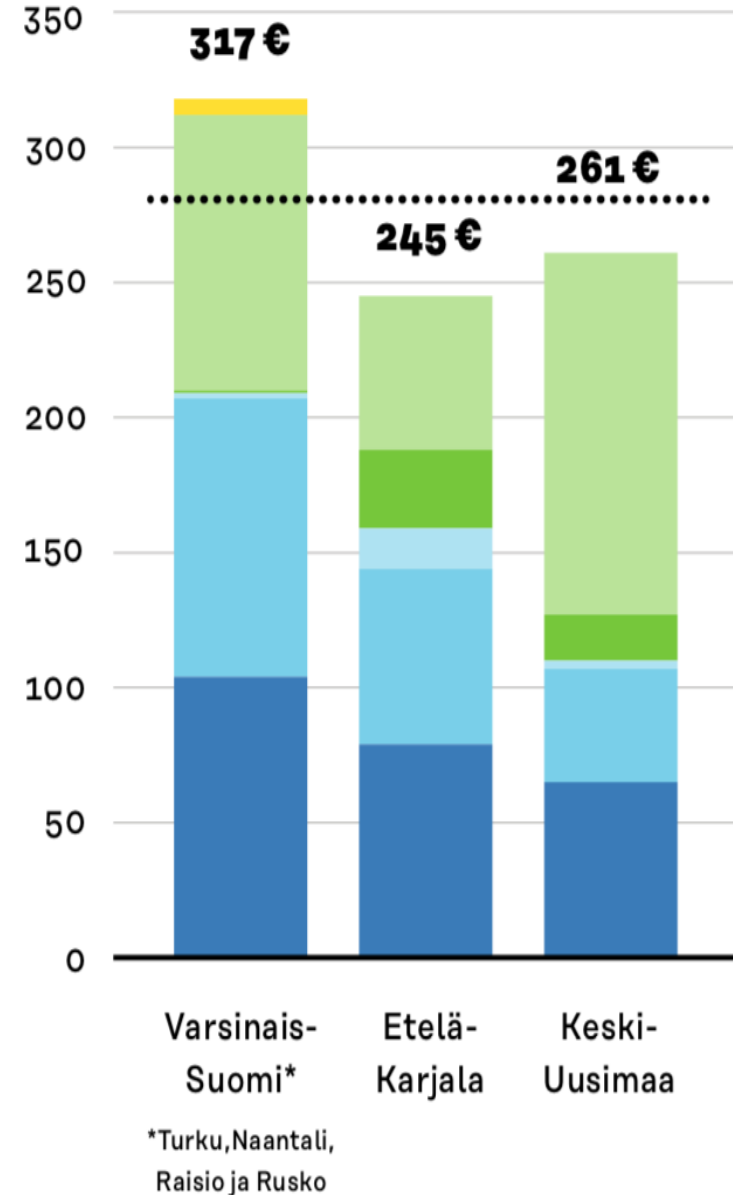
Kustannustieto ei yksin riitä palveluiden ohjaamiseen

KUVA 5

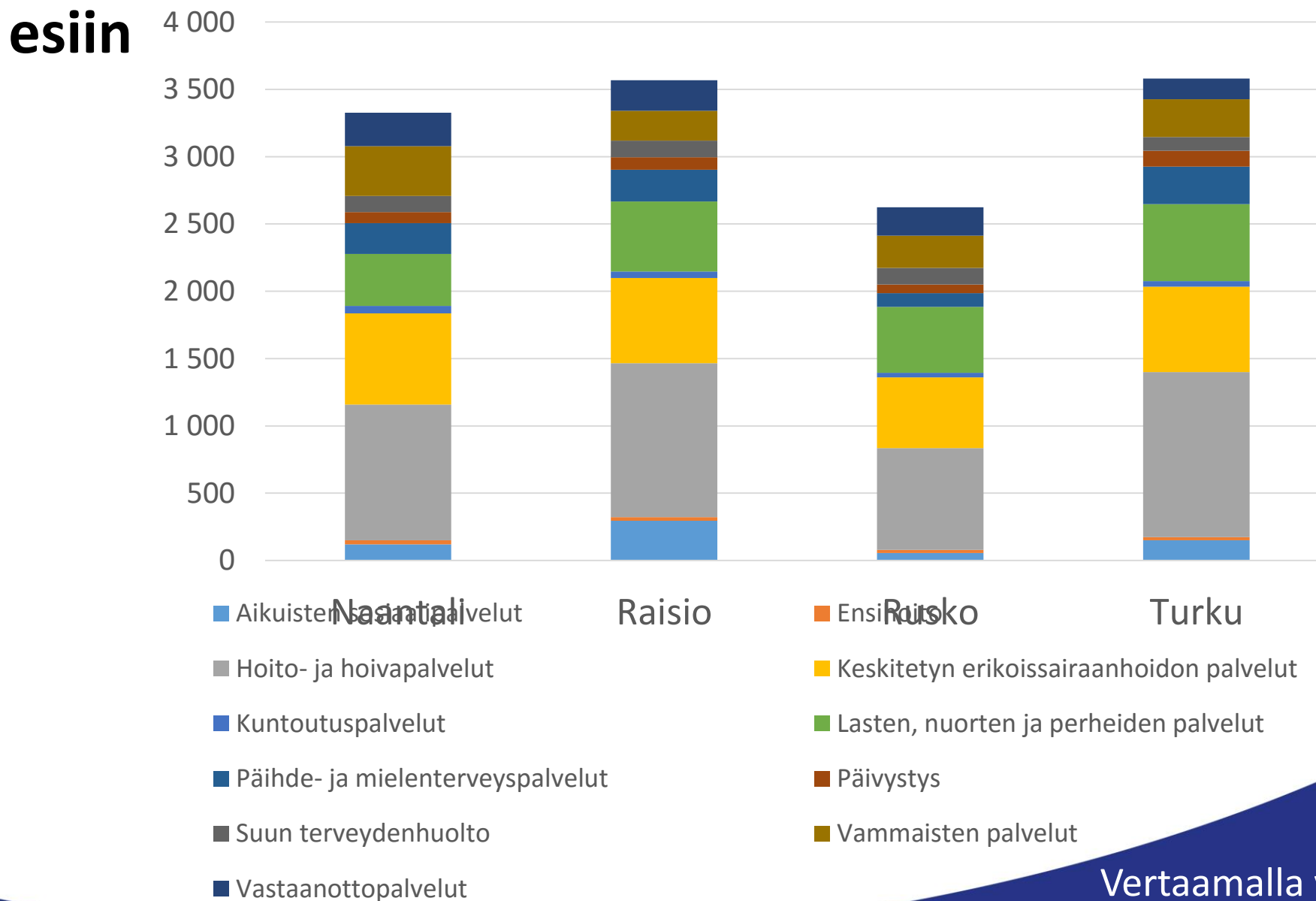
Mielenterveys- ja päihde-
palvelujen tietopakettin
kokonaiskustannukset
suhteutettuna 18 vuotta
täyttäneeseen väestöön

- Keskiarvo
- Asiakas- ja palveluohjaus
- Omahoitopalvelut
- Mielenterveys- päihde-
työn hyvinvoinnin ja
terveyden edistäminen
- Mielenterveys- ja
päihdetyön avohoito ja
kuntoutus
- Kotiin annettavat palvelut
- Työ- ja päivätoiminta
- Mielenterveys- ja päihde-
työn asumispalvelut
- Mielenterveys- ja
päihdelaitoshoito

€/asukas

Vertailutietoa maakunnan sisältä – alueelliset tarpeet esiin

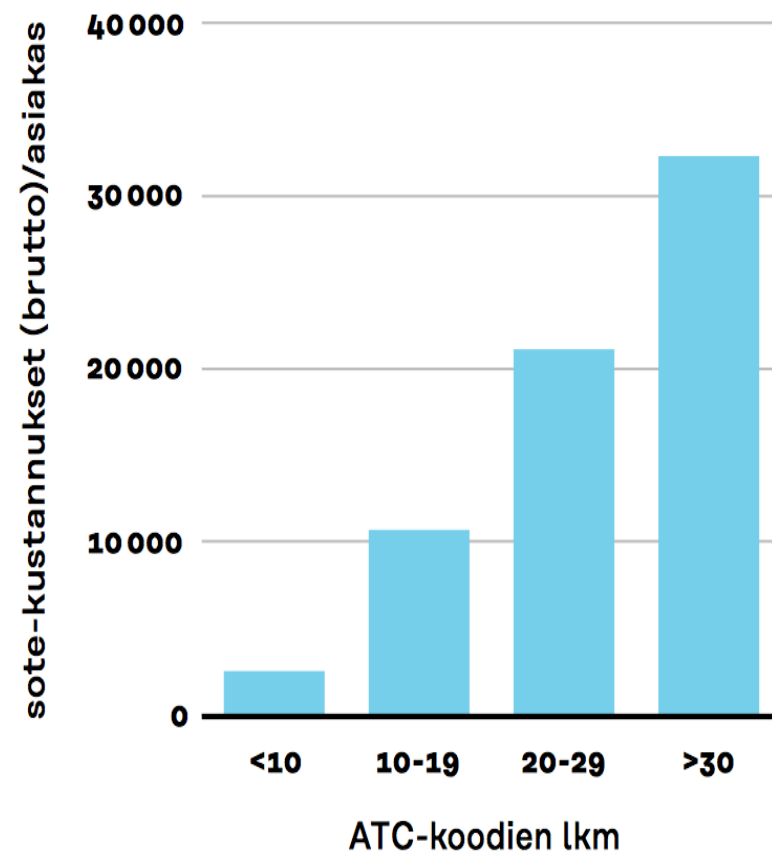
Mitä mittaritietoa palveluiden järjestäjälle?

- Tietoa tarvitaan laadusta ja vaikuttavuudesta niin yksilö- kuin järjestelmätasolta (esim. KuVa-mittaristo)
- Mittaritietoa pitäisi pystyä kohdentamaan myös palveluryhmiin ja seurata tietoja aikasarjoina
 - Syy-seuraus suhteet eivät pääsääntöisesti ole lineaarisia ja päättelyä on poikkileikkausaineistosta vaikea tehdä
- **Kustannustieto tulisi yhdenmukaisesti kohdentaa palveluryhmäkohtaisesti**
 - Kustannustiedon taso tulisi olla selvästi korkeammalla kuin tuotannon ohjaukseen käytetty tieto

Esimerkki makrotason asiakas- ja taloustiedon hyödyntämisestä: Monilääkitys ennustaa merkittävää sote-palveluiden ristiinkäyttöä

Eri lääkkeiden käyttö luokiteltuna lukumäärän mukaisesti ja asiakkaiden keskimääräinen sote-kustannus Etelä-Karjalassa.

ATC-koodien lkm	Henkilömäärä	Brutto-kustannukset (eur)	Netto-kustannukset (eur)	Brutto-kustannukset/asiakas (eur)
<10	104716	266 716 884	229 013 376	2547
10-19	17416	186 317 035	157 366 799	10698
20-29	2431	51 343 948	44 694 663	21121
>30	245	7 906 938	6 828 801	32273

Mitä tietoa tuottajille?

- Passiivisesti tietojärjestelmistä kerätty tuottavuustieto on vaikeasti vertailtavaa ja kirjaamistapariippuvaista tietoa (esim. sairaaloiden benchmarking, THL)
- Relevantti tieto syntyy potilasryhmäkohtaisista **laaturekistereistä** ja ennalta sovituista tautiryhmäkohtaisista mittareista (esimerkkinä PERFECT-hankkeet, THL)
- **Potilasryhmäkohtaiset** tuotantokustannukset pitäisi pystyä kohdentamaan tarkemmin potilaaseen tosiasiallisten kustannusten mukaisesti
 - Euroilla höystetty laaturekisteritieto on vertailukelpoista, jatkuvasti kertyvää tietoa, jota voi sekä palveluiden järjestäjä että tuottaja käyttää toiminnan kehittämiseen ja resurssiallokaatioon.

Ennen kuin mitataan, pitäisi miettiä mitä tiedolla tehdään

- **Tiedon ohjaava vaikutus?**
 - **Mitä teemme tiedolla? Kuka tekee johtopäätökset?**
 - Miten seuraamme päätöksiä?**
- **Tutkittua tietoa järjestelmätason ohjauksesta on vähän**